

Handläggare

Viveca Jansson

Telefon: 08-508 28 702

Till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2022-11-15, p. 15

Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald: Hässelby-Vällingby och Bromma

Förvaltningens förslag till beslut

- Godkänna stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för Hässelby-Vällingby och Bromma.
- Översända det stadsdelsvisa åtgärdsförslaget till Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Bromma stadsdelsnämnd, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, idrottsnämnden, trafiknämnden, fastighetsnämnden, kyrkogårdsnämnden och SVOA.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget för 2020–2022 gett miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Detta åtgärdsförslag är det fjärde av fem och har tagits fram i ett samverkansprojekt där ett flertal förvaltningar arbetat med förslagen.

Förslaget utgör ett underlag för fortsatta arbeten som kan stärka ekologiska funktioner och biologisk mångfald i staden. Fokus ligger på stråk i grönstrukturen där åtgärder för att stärka ekologisk funktionalitet bedöms göra störst nytta.

Förslaget har varit på kontorsremiss under augusti-september 2022. Sammanfattningsvis är de förvaltningar som lämnat synpunkter positiva till att detta kunskapsunderlag tas fram. Några centrala synpunkter rör hur åtgärderna ska väljas ut och finansieras samt om löpande driftsmedel kommer krävas efter att en åtgärd är utförd. Även vikten av fortsatt samverkan mellan förvaltningar, att underlaget hålls aktuellt liksom att avvägningar mellan olika intressen så som kulturmiljövården och nybyggnation kommer behöva göras löpande.

Beslut om att godkänna åtgärdsförslaget innebär inte beslut om finansiering. Vilka åtgärder som ska genomföras prövas i stadens ordinarie processer.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har genom *kommunfullmäktiges budget 2020–2022* gett miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald.

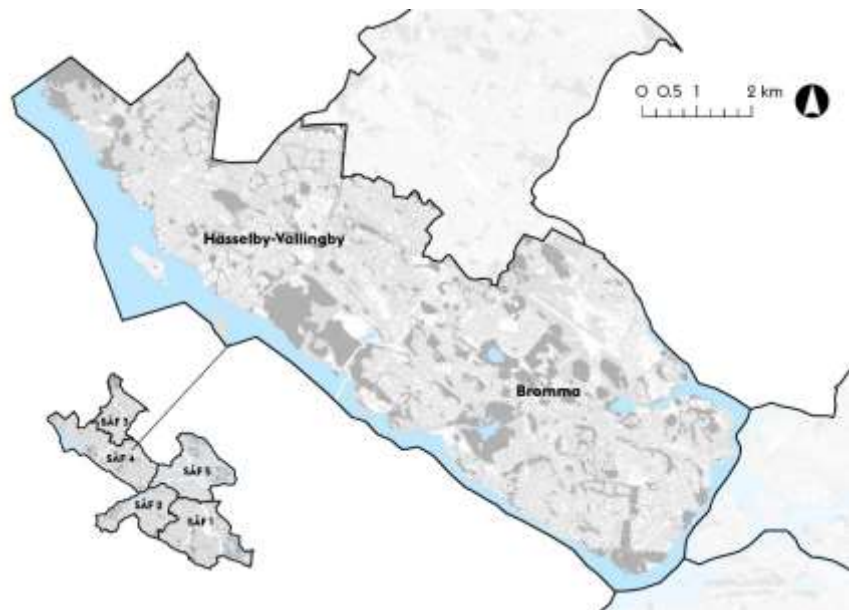
Stockholms stad har ett bostadspolitiskt mål om att bygga 140 000 nya bostäder fram till år 2030. De föreslagna åtgärderna för biologisk mångfald kan utgöra ett användbart kunskapsunderlag i stadens arbete med att nå bostadsmålet och uppnå översiktsplanens mål om en växande, sammanhängande, klimatsmart och tålig stad.

Mål 5 i Stockholm stads miljöprogram lyder: *Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem*". Den 30 november 2020 antog kommunfullmäktige Stockholms stads handlingsplan för biologisk mångfald.

Handlingsplanen pekar ut fem strategier som staden ska arbeta enligt för att nå mål 5 i miljöprogrammet.

En angelägen insats som pekas ut i handlingsplanen är att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald. För att ta fram åtgärdsförslag för hela staden har stadsdelarna aggregerats i fem projektområden varav detta är det fjärde stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald (SÅF).

- SÅF 1: Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck
- SÅF 2: Hägersten-Älvsjö & Skärholmen
- SÅF 3: Spånga-Tensta & Rinkeby-Kista
- **SÅF 4: Hässelby-Vällingby & Bromma**
- SÅF 5: Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm

Figur 1. Projektområde för SÄF 4 Hässelby-Vällingby och Bromma.

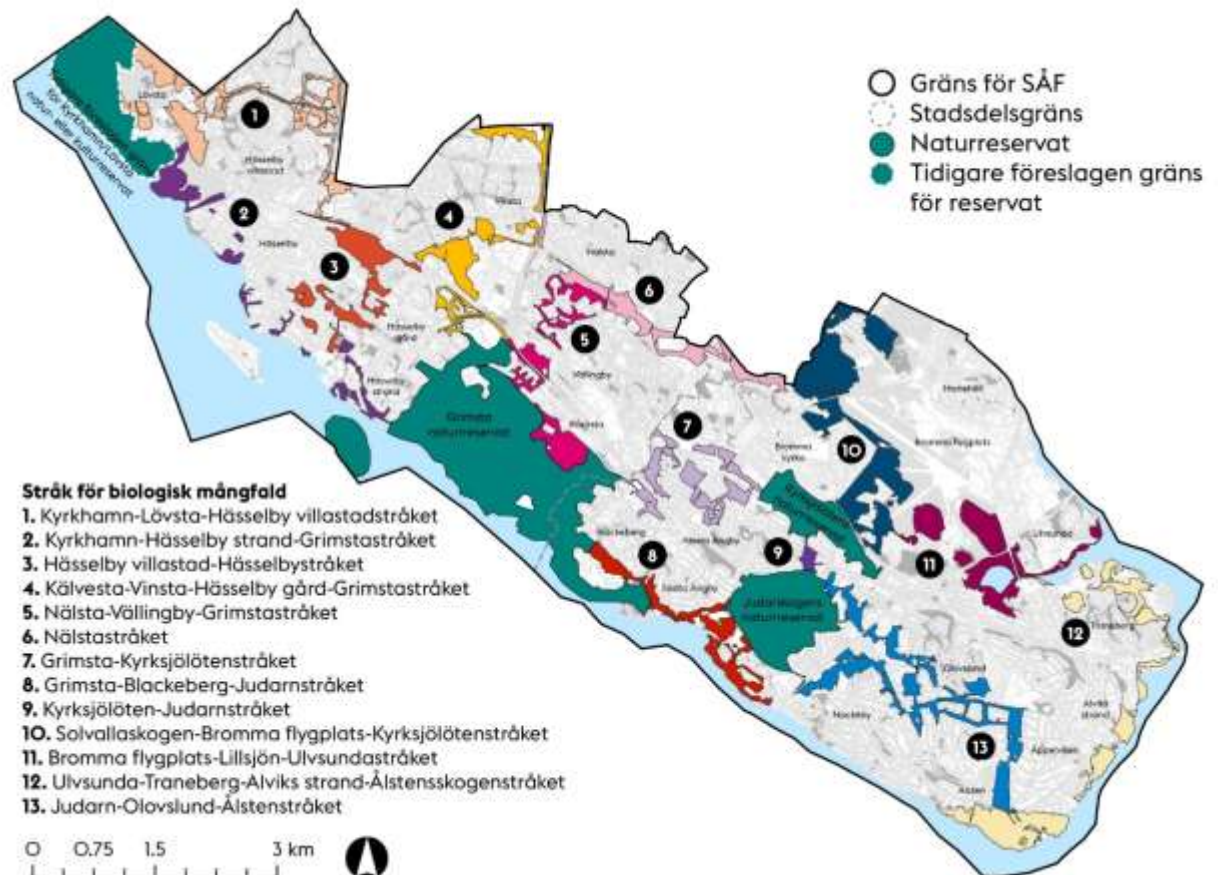
Ärendet

Åtgärdsförslagen har tagits fram för att gynna de arter och miljöer som listas i handlingsplanen för biologisk mångfald. I rapporten finns generella beskrivningar av åtgärdsförslag (Bilaga 3 i rapporten) samt platsspecifika åtgärdsförslag i stråk som sammanlänkar reservat och större grönområden med varandra.

I åtgärdsförslaget har platsspecifika åtgärder pekats ut inom och i anslutning till de ekologiskt särskilt betydelsefulla områdena (ESBO) samt grönområden mellan dessa. ESBO är en del av stadens gröna infrastruktur och har pekats ut i översiktsplanen. Genom att fokusera på ESBO och att sammanlänka dessa bättre genom ”rätt åtgärd på rätt plats” förbättras förutsättningarna att stärka den funktionella grönstrukturen. Teorin att stärka ekologiska värden inom så kallade kärnområden, i miljöer i anslutning till kärnområden och öka funktionaliteten i stråk som sammanlänkar dessa områden baseras på forskning inom ekologi och populationsbiologi.

Åtgärder för biologisk mångfald behövs även inom reservaten. För reservaten finns skötselplaner och definierade syften för vilka värden och funktioner som ska värnas. De platsspecifika förslagen i SÄF fokuserar därför på grönstrukturen som länkar samman reservaten. Syftet är därmed att förbättra förutsättningarna till väl fungerande och sammanhängande ekosystem genom att stärka stråken mellan reservaten, men åtgärder utanför stråken gör också nytta för den biologiska mångfalden.

I Hässelby-Vällingby och Bromma har 13 stråk identifierats. Dessa stråk löper främst mellan reservat och andra kärnområden för biologisk mångfald (Figur 2).

Figur 2. Översiktskarta av identifierade stråk för biologisk mångfald i Hässelby-Vällingby och Bromma. Föreslagen gräns för reservat i Kyrkhamn är från samråd 2014. Omarbetning av gräns pågår inför nytt samråd.

En schablonkostnadstabell med uppskattade kostnader för ett urval av åtgärdsförslagen har tagits fram (se bilaga 1 till rapporten). Exakta kostnader är beroende av förutsättningar på platsen, priser i befintliga avtal, storlek på insats och liknande, men tabellen kan utgöra ett stöd i ett första skede för att bedöma ungefärliga kostnader för genomförandet.

Många av de föreslagna åtgärderna är engångsinvesteringar som kan göras i samband med till exempel exploateringsprojekt, infrastrukturutveckling eller som en extra åtgärd inom löpande förvaltning av grönområden. Efter att en åtgärd är utförd kommer det i de flesta fall att krävas driftmedel för att underhålla och bibehålla åtgärdens funktion.

Åtgärdsförslagen som presenteras i rapporten finns även digitalt på miljödata.se. De kommer även göras tillgängliga i stadens andra digitala kartverktyg och på miljöbarometern.

Ärendets beredning

Stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för biologisk mångfald för Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista är framtaget av miljöförvaltningen, trafikkontoret, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning. Representanter från exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, kyrkogårdsförvaltningen och SVOA har beretts möjlighet att delta i en referensgrupp genom workshop om åtgärdsförslag samt dialog och samverkan kring specifika sakfrågor.

Förslaget har varit ute på kontorsremiss till ovan listade stadsdelsförvaltningar, trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, stadsmuseet, kyrkogårdsförvaltningen och SVOA. Detta åtgärdsförslag har kompletterats och justerats utifrån inkomna remissyttranden.

Strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm har varit styrgrupp för framtagandet. I styrgruppen ingår miljöförvaltningen, exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret samt några stadsdelsförvaltningar.

Inkomna remissyttranden

Flertalet remissinstanser har lämnat synpunkter på kontorsremissen.

Stadsmuseet vill betona vikten av att inför genomförandet av varje åtgärdsförslag beakta respektive plats förutsättningar exempelvis påverkan på och förutsättningar för platsens kulturhistoriska värden.

Exploateringskontoret skriver att flera av platserna i rapporten berörs av exploateringsförslag i olika skeden, från påbörjat planarbete till beslutade planer. Kontexten som åtgärdsförslagen baseras på kan med tiden därmed ändras när platser tas i anspråk av bebyggelse eller allmän plats. De uppfattar även att den ögonblicksbild som ges av grönstruktur och planering av bebyggelsestruktur är daterad vilket de bedömer är en brist i underlaget då den fysiska planeringen har en planeringshorisont som är betydligt längre än vad rapporten hanterar.

Stadsbyggnadskontoret önskar att information om när delar av stråk berörs av strukturplaner, kompletteringsområden, pågående plan- eller bygglovsärenden och liknande ska lyftas i stråktexterna. De vill även framhålla att enligt översiktsplanen kan kompletteringar prövas inom hela staden och förändringar i markanvändningen kan därför bli aktuella i samtliga av de utvalda grönstråken.

Exploateringskontoret lyfter att då grönkompensationsåtgärder blir aktuella behöver åtgärderna inarbetas i den planering som sker i det

specifika projektet och finansiering säkerställas inom projektbudgeten.

Exploateringskontoret skriver även att de planerade gröna samverkansmötena för trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, exploateringskontoret och miljöförvaltningen är ett lämpligt diskussionsforum kring åtgärder kopplade till SÅF-förslagen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I tidigare åtgärdsförslag har önskemål om utveckling av rutiner för planering och uppföljning, utveckling av verktyg och ajourhållning av digitala kartmaterial samt prioritering av föreslagna åtgärder. Miljöförvaltningen samverkar gärna kring dessa frågor.

För att kunna beakta respektive plats förutsättningar utifrån olika intressen ser förvaltningen, liksom remissinstanserna, att det finns ett fortsatt behov av samverkan och dialog mellan förvaltningar vid planering och genomförande av åtgärder. Miljöförvaltningen ser positivt på de planerade gröna samverkansmötena och bedömer att de kan vara en del i att genomföra SÅF-förslagen.

Förändring över tid påverkar alla kunskapsunderlag och ett behov av att hålla underlaget aktuellt finns. På de ytor som berörs av förändrad markanvändning kan åtgärder som bidrar till biologisk mångfald i och omkring projektområdet utredas och utföras, men hänvisningar till specifika förslag för markanvändning som ännu inte startat upp lyfts inte i SÅF-texterna. SÅF bedöms ändå kunna användas som inspiration i samhällsplanering och andra processer där förslagen behöver beaktas och anpassas till respektive berört projekt.

Beslut om att anta åtgärdsförslaget innebär inte beslut om finansiering av genomförande av åtgärder eller kommande skötsel. Vilka åtgärder som ska genomföras prövas i stadens ordinarie processer. De flesta åtgärdsförslagen är engångsinsatser som kommer att kräva efterföljande drift. En kategorisering av åtgärdsförslagen i engångs- och flergångsåtgärder kommer därför inte att göras, utan dessa aspekter behöver tas i beaktande inför genomförande av respektive åtgärd.

Förvaltningarna kan exempelvis söka utökad finansiering för biologisk mångfald genom central medelsreserv för både skötsel och investeringsåtgärder. Investeringsprojekt och restaurering av grönområden har även genomförts och genomförs inom projektet Grönare Stockholm. I samband med exploateringsprojekt finansieras och genomförs också åtgärder som kan bidra till den biologiska mångfalden. För att fler åtgärder ska kunna genomföras och skötas finns ett behov av utökade medel.

Ett par förvaltningar uppmärksammar att vissa åtgärdsförslag ligger inom kommande markansvisningsområden, programområden, strukturplaner och liknande. Miljöförvaltningen är medveten om att det finns förslag på åtgärder för biologisk mångfald inom delar av denna typ av områden. Åtgärdsförslagen är tänkta att användas som inspiration och vägledning vid val av åtgärder för att stärka biologisk mångfald, det vill säga de utgör ett av många kunskapsunderlag även i pågående planering.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald för Hässelby-Vällingby och Bromma.
2. Bilaga 1 Schablonkostnadstabell för åtgärder för biologisk mångfald.
3. Bilaga 2 Metodik för framtagning av åtgärdsförslag.
4. Bilaga 3 Beskrivning av åtgärder för biologisk mångfald.